

Enkele waarnemingen over de schorskever, *Scolytus pygmaeus* (F.) (Coleoptera, Scolytidae)

door

P. VAN DEVENTER en A. K. MINKS

Laboratorium voor Insecticidenonderzoek, Wageningen

ABSTRACT. — Field trapping with the sex attractant of *Scolytus multistriatus* (Marsham) in the Netherlands not only produced large numbers of *S. multistriatus* and *S. scolytus* (Fabricius), but also a relatively large number of the rare *S. pygmaeus* (Fabricius). This may be explained by the high activity of the attractant or by the warm summer of 1976.

Het sex attractant dat in de Verenigde Staten voor de kleine iepenspintkever, *Scolytus multistriatus* (Mrsh.), is geïdentificeerd (Pearce et al. 1975), is in het afgelopen zomerseizoen door ons onder Nederlandse omstandigheden getest. Hiertoe werden vanaf half mei tot eind september op een 12-tal plaatsen verspreid over ons land plakvallen opgehangen voorzien met het synthetisch bereide sex attractant. Deze plaatsen waren alle gekozen omdat daar gevallen van iepenziekte waren geconstateerd. Deze proeven waarbij grote aantallen *Sc. multistriatus* en ook de grote iepenspintkever *Scolytus scolytus* (Fabricius) werden gevangen zullen elders meer uitvoerig worden beschreven (Minks & Van Deventer, 1977).

Hier is vermeldenswaard dat er ook nog tientallen individuen van een derde schorskeversoort werden gevangen, n.l. van *Scolytus pygmaeus* (Fabricius). Onderstaande tabel geeft een overzicht van de vangsten (vangperiode 1 juni-30 september, 1976).

Plaats	Aantal vallen	Vangsten (aantal kevers)		
		♂	♀	totaal
Sittard	3	28	48	76
Escharen	2	9	17	26
Udenhout	1	1	3	4
Jutfaas	4	0	1	1

De grootste vangst te Sittard, n.l. 32 kevers totaal, werd verzameld op 16 juni en te Escharen, 13 kevers totaal, op 7 juli. De vallen werden eens in de 14 dagen gecontroleerd. *Sc. pygmaeus* kan worden aangemerkt als een in Nederland zeldzaam voorkomende keversoort en is slechts enkele keren aangetroffen in het uiterste zuiden van Limburg: Eysden en Oud-Vroenhoven (Brakman, 1966).

Dat wij nu in staat waren om vele tientallen exemplaren te vangen, niet alleen in Zuid-Limburg maar ook in Noord-Brabant en in een enkel geval zelfs ten noorden van de grote rivieren kan door twee oorzaken worden verklaard. Enerzijds is bekend dat het vangen van insecten door middel van sex attractantia een buitengewoon gevoelige methode kan zijn. Anderzijds is het mogelijk dat *Sc. pygmaeus* zijn activiteiten veel verder naar het noorden heeft kunnen uitbreiden dan normaal het geval is vanwege de buitengewoon warme zomer van 1976. Waarschijnlijk hebben beide oorzaken een rol gespeeld.

LITERATUUR

- Brakman, P. J., 1966. Lijst van Coleoptera uit Nederland en het omliggend gebied. - *Mon. Ned. ent. Vereen.* 2: 1—219.
- Minks, A. K. & P. van Deventer, 1977 (in voorbereiding).
- Pearce, G. T., W. E. Gore, R. M. Silverstein, J. W. Peacock, R. A. Cuthbert, G. N. Lanier & J. B. Simeone, 1975. Chemical attractants for the smaller European elm bark beetle *Scolytus multistriatus* (Coleoptera: Scolytidae). - *J. chem. Ecol.* 1: 115—124.
- Marijkeweg 22, Wageningen 6140. Huidig adres van de tweede auteur: Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek, Binnenhaven 12, Wageningen 6140.